

Halvårsrapport
for
Pædagogernes Pensionskasse

Ledelsesberetning for 1. halvår 2016

Den gode udvikling fortsætter

Den gode udvikling i Pædagogernes Pensionskasse er fortsat i 1. halvår 2016:

- Formueafkastet i markedsrente blev på 1,6 pct. i første halvår, selv om der har været noget tumult på de finansielle markeder med aktiekursfald i begyndelsen af året og yderligere fald i kølvandet på Brexit-afstemningen i slutningen af juni
- Medlemmerne har fået tilskrevet en depotrente efter skat mv. på op til 1,6 pct.
- Medlemmernes betaling for administration er igen blevet sat ned og udgør nu 348 kr. om året, og Pædagogernes Pensionskasse har lave administrationsomkostninger
- Forsikringsdækningerne er udvidet og præmierne er sænket pga. gunstig risikoudvikling
- Pædagogernes Pensionskasse har i 1. halvår 2016 opnået et resultat på 78 mio. kr.
- Medlemsantallet udviser fortsat positiv udvikling og pensionskassen er i vækst

Billigere og bedre dækninger i pensionspakken

Forsikringsdækningerne er tilpasset den seneste førtidspensionsreform, så de i dag i endnu højere grad modsvarer pædagogernes behov. Ændringerne er sket i et samarbejde med BUPL. Pædagogernes Pensionskasse kan med tilfredshed notere, at pædagogerne har været glade for ændringen. I første halvår 2016 har 134 medlemmer fået tilkendt halv invalidesum og bidragsfri dækning som supplement til ressourceforløbsydelsen. Bestyrelsen er ikke bekendt med, at andre pensionsordninger endnu tilbyder lignende ydelser til deres medlemmer. Den nye dækning ved ressourceforløb over 1 års varighed er indført samtidig med, at den samlede betaling for forsikringer er reduceret med 30 pct., hvilket giver større indbetaling til aldersopsparing. Pædagogernes Pensionskasse har efter bestyrelsens opfattelse på denne baggrund en konkurrencedygtig forsikringspakke for alle pædagoger. Pensionsordningen er alene rettet mod pædagoger og pensionskassen har derfor en homogen medlems sammensætning.

Formueafkast

Pædagogernes Pensionskasse har en markedsrenteordning med livscyklus – det vil sige aldersafhængig investeringspolitik. Der er i 1. halvår 2016 opnået et gennemsnitligt formueafkast på livscyklus på 1,6 pct. De ældste medlemmer har ved halvåret opnået det højeste afkast på 4,3 pct., mens afkastet for de yngste medlemmer lå på 0,5 pct. Medlemmerne har siden ordningens start i 2003 opnået et gennemsnitligt afkast i livscyklus på 6,3 pct.

Tabel 1. Formueafkast i Pensionspakken

Pensionspakken	Gennemsnit 2003-201606	Gennemsnit 2009-201606	1. halvår 2016
	6,3%	9,5%	1,6%

Depotrente

Depotrenten afhænger på en markedsrenteordning af det opnåede formueafkast. Medlemmerne under 45 år har siden ordningens start i 2003 opnået en gennemsnitlig årlig depotrente på 5,0 pct. efter skat og omkostninger.

Fortsat faldende administrationsomkostninger

Med virkning fra 1. januar 2016 er betalingen for administration yderligere nedsat til en fast pris på 348 kr. årligt. Herved fastholder Pædagogernes Pensionskasse sin placering blandt de allerbilligste

ordninger i Danmark. Baggrunden for nedsættelsen er, at pensionskassens omkostninger til administration er faldet som følge af de seneste års målrettede arbejde mod en enkel pensionsordning på markedsrente, der bedst muligt dækker pædagogernes behov.

Pædagogernes Pensionskasses bestyrelse, revisionsudvalg og direktion

På generalforsamlingen den 6. april 2016 blev Steffen Poulsen og Torstein Grubb genvalgt som medlemsvalgte til bestyrelsen, som på denne baggrund er uændret.

Revisionsudvalget, som blandt andet skal kontrollere pensionskassens regnskabsafregning og overvåge, om de interne kontrol- og risikosystemer fungerer effektivt, er ligeledes uændret og består af Lis Skovbjerg (formand for udvalget), Leif Hasager (næstformand for udvalget) samt bestyrelsesformanden Claus Omann Jensen.

Pædagogernes Pensionskasses administrerende direktør Leif Brask-Rasmussen fratrådte ved udgangen af juli 2016 for at gå på pension, og bestyrelsen har ansat Sune Schackenfeldt som ny administrerende direktør pr. 1. august 2016.

Samfundsansvar

Pædagogernes Pensionskasses grundlag for samfundsansvar hviler på tilslutningen til FN's Global Compact 10 principper om basisværdier inden for menneskerettigheder, arbejdstagerrettigheder, miljøbeskyttelse og antikorrupsion. Pædagogernes Pensionskasse redegør for sit samfundsansvar i den årlige rapportering til Global Compact om fremskridt i opfyldelsen af de 10 principper. Rapporten "Rapport om Samfundsansvar 2015" er tilgængelig både på www.pbu.dk og på Global Compact's hjemmeside www.unglobalcompact.org. Pædagogernes Pensionskasse har fuld åbenhed omkring alle aktieinvesteringer, idet der på Pædagogernes Pensionskasses hjemmeside er en liste over aktuelle aktieinvesteringer.

Udøvelsen af aktivt ejerskab sker i samarbejde med Pædagogernes Pensionskasses eksterne rådgiver, der overvåger investeringerne blandt andet i forhold til Global Compact. Det sker ved at føre dialog med selskaberne om sociale, miljømæssige og etiske forhold samt ved stemmeafgivning på børsnoterede virksomheders generalforsamlinger.

Forventninger til resten af 2016

Markedsudviklingen har været positiv efter 1. halvår, og i starten af august var afkastet i markedsrente steget til 4,0 pct. Det er fortsat den centrale forventning, at pensionskassen for hele 2016 kan opnå en positiv forrentning af depotterne for alle aldre i livscyklusproduktet.

Der er fortsat usikkerhed om en række globale økonomiske forhold, herunder konsekvenserne af Storbritanniens udtrædelse af EU. Renteniveauet er på denne baggrund fortsat meget lavt, hvilket medfører mere afdæmpede afkastforventninger på obligationer fremadrettet.

Resultat

Pædagogernes Pensionskasse opnåede i 1. halvår 2016 et resultat på 78 mio. kr. mod 1.375 mio. kr. i 1. halvår 2015. I resultatet for 1. halvår 2015 indgår nedbringelse af skyggekontoen på omkring 900 mio. kr. i forbindelse flytning af alderspensionister fra gennemsnitsrente til markedsrente pr. 1. januar 2015.

Medlemsbidrag udgjorde for halvåret 1.325 mio. kr. mod 1.286 mio. kr. i 1. halvår 2015 svarende til en stigning på 39 mio. kr. eller 3,0 pct.

De udbetalte ydelser til medlemmerne udgjorde 780 mio. kr. i 1. halvår 2016 svarende til en stigning på 22,4 pct. i forhold til 1. halvår 2015.

Egenkapital og solvens

Egenkapitalen er pr. 30. juni 2016 opgjort til 3.572 mio. kr., hvilket er 78 mio. kr. mere end ved udgangen af 2015 svarende til halvårets resultat. Basiskapitalen til dækning af solvenskapitalkravet udgør 3.559 mio. kr. pr. 30. juni 2016.

Solvenskapitalkravet (SCR) er pr. 30. juni 2016 opgjort til 1.020 mio. kr. Overgangen til Solvens II pr. 1. januar 2016 har ikke medført ændringer i solvenskapitalkravet, idet der, som forventet, stort set ikke var forskel på det individuelle solvensbehov pr. 31. december 2015 (1.203 mio.kr.) og solvenskapitalkravet pr. 1. januar 2016 (1.236 mio.kr.).

Ved opgørelsen af SCR anvender Pædagogernes Pensionskasse modellen i solvensbekendtgørelsen uden anvendelse af volatilitetsjusteret rentekurve og uden anvendelse af et reduceret stød på infrastruktur.

Risikostyring i Pædagogernes Pensionskasse

Pædagogernes Pensionskasse opgør løbende basiskapital, solvenskapitalkrav samt en 5-årig kapitalplan som en del af risikostyringen.

For en mere detaljeret omtale af risikostyringen i Pædagogernes Pensionskasse henvises til Årsrapport 2015, som er tilgængelig på www.pbu.dk.

Solvens II

Solvens II, der trådte i kraft 1. januar 2016 og indebærer fælles EU-regler for forsikringsselskaber og pensionskasser – herunder Pædagogernes Pensionskasse. Reglerne omfatter blandt andet de solvenskapitalkrav, som Pædagogernes Pensionskasse skal opfylde for at kunne modstå store uforudsete tab. Solvens II indeholder også regler om selskabernes ledelse og organisation, ligesom der er regler for risikostyring og for rapportering til offentligheden og Finanstilsynet.

Bestyrelsen har løbende op til 1. januar 2016 drøftet og taget stilling til overgangen til Solvens II. Der er således udpeget nøglepersoner på områderne: Risiko, aktuar, compliance og internal audit. Pædagogernes Pensionskasse har valgt at outsource den udførende del af internal audit til et eksternt revisionsfirma.

Pensionsvirksomhed

Pensionspakken

Medlemmernes opsparing forrentes med det opnåede afkast på investeringsaktiverne fratrukket investeringsomkostninger, skat og eventuel henlæggelse til egenkapitalen.

Tabel 2. Depotrente, Pensionspakken, januar 2003 – juni 2016

Livscyklus	Gennemsnit 2003-201606	Gennemsnit 2009-201606	1. halvår 2016
Ved alderen -45	5,0%	7,2%	-0,9%
Ved alderen 65	5,0%	7,1%	0,6%
Ved alderen 75+	5,0%	7,0%	1,6%

Tabel 2 viser, at medlemmerne i Pensionspakken i aldersgruppen op til og med 45 år siden Pensionspakkens etablering 1. januar 2003 har opnået en gennemsnitlig årlig depotrente på 5,0 pct. efter skat over den 13,5 år lange periode frem til udgangen af 1. halvår 2016.

Medlemsudviklingen

Pædagogernes Pensionskasse har 108.933 medlemmer pr. 30. juni 2016. Antallet af medlemmer er dermed steget med 0,6 pct. siden udgangen af 2015.

Tabel 3. Medlemmer og pensionister, ultimo juni 2016

(antal)	1. halvår 2016	2015
Betalende medlemmer*	67.062	66.968
Hvilende medlemmer	26.796	26.850
Pensionerede medlemmer	15.075	14.509
Medlemmer, i alt	108.933	108.327
Alderspensionister	12.237	11.631
Invalidepensionister	2.838	2.878
Pensionerede medlemmer, i alt	15.075	14.509
Ægtefællepensionister	984	976
Børnepensionister	700	752
Børne- og ægtefællepensionister, i alt	1.684	1.728

*: Inklusive bidragsfrit dækkede.

Ledelsespåtegning

Bestyrelsen og direktionen har i dag behandlet og godkendt halvårsrapporten for 1. halvår 2016 for Pensionskassen for Børne- og Ungdomspædagoger.

Halvårsrapporten er aflagt efter Lov om finansiel virksomhed.

Det er vores opfattelse, at halvårsrapporten giver et retvisende billede af koncernens og pensionskassens aktiver, passiver og finansielle stilling pr. 30. juni 2016 samt af resultatet af koncernens og pensionskassens aktiviteter for perioden fra 1. januar til 30. juni 2016. Det er ligeledes vores opfattelse, at ledelsesberetningen indeholder en retvisende gennemgang af udviklingen og aktiviteterne i pensionskassen og koncernen samt en beskrivelse af de væsentligste risici og usikkerhedsfaktorer, som koncernen og pensionskassen kan påvirkes af.

Halvårsrapporten er ikke revideret af den valgte uafhængige revision.

København, den 26. august 2016

Direktionen

Sune Schackenfeldt
Adm. direktør

Bestyrelsen

Claus Omann Jensen (Formand)

Lasse Bjerg Jørgensen (1. næstformand)

Torstein Grubb (2. næstformand)

Steffen Poulsen

Kim Hyttel

Mette Aagaard Larsen

Andreas Liske Keil

Lis Skovbjerg

Leif Hasager

Koncernforhold og konsolideringspraksis

Koncernregnskab omfatter Pensionskassen for Børne- og Ungdomspædagoger (moderselskab), det 100 pct. ejede ejendomsaktieselskab PBU Bolig A/S, de 100 pct. ejede ejendomsudviklingsselskaber Ejendomsudvikling Flintholm Have P/S og PBU Ejendomsudvikling ApS, det 90 pct. ejede ejendomsudviklingsselskab Bygmester Have ApS, samt investeringsforeninger og afdelinger heraf, der er under pensionskassens kontrol.

Regnskabets hovedtal for moderselskabet

Tabel 4. Regnskabets hovedtal (pensionskassen)

(mio.kr.)	30. juni 2016	30. juni 2015
Medlemsbidrag	1.325	1.286
Pensionsydelser	780	637
Investeringsafkast efter PAL-skat	760	2.121
Administrationsomkostninger	23	17
Pensionsteknisk resultat	-67	-101
Resultat	78	1.375
Pensionshensættelser	3.907	6.975
Erstatningshensættelser	-	2
Hensættelser til unit-linked	47.556	42.967
Hensættelser til pensionsaftaler og investeringskontrakter, i alt	51.463	49.944
<i>Heraf kollektivt bonuspotentiale</i>	<i>1.358</i>	<i>1.613</i>
Egenkapital	3.572	4.061
Aktiver	59.772	55.007
Aktiver (koncern)	60.038	55.356

Noter:

Afrundinger kan medføre, at tallene ikke summer.

Resultatopgørelse

Alle beløb i tusind kr.	Note	Pensionskassen		Koncernen	
		30.06.2016	30.06.2015	30.06.2016	30.06.2015
PENSIONSVERKSOMHED					
Bruttomedlemsbidrag		1.325.459	1.286.368	1.325.459	1.286.368
Medlemsbidrag f.e.r., i alt		1.325.459	1.286.368	1.325.459	1.286.368
Indtægter fra tilknyttede virksomheder		27.566	18.994		
Indtægter fra associerede virksomheder		6.467	1.392	6.467	1.392
Indtægter af investeringsejendomme		7.781	6.349	35.347	25.457
Renteindtægter og udbytter m.v.		512.442	721.900	921.154	1.022.972
Kursreguleringer		360.590	1.852.733	18.607	1.602.880
Renteudgifter		-42.412	-56.189	-42.412	-56.229
Administrationsomkostninger i forbindelse med investeringsvirksomhed		24.880	-43.443	-41.849	-94.662
Investeringsafkast, i alt		897.314	2.501.736	897.314	2.501.810
Pensionsafkastskat		-137.289	-380.600	-137.289	-380.600
Investeringsafkast efter pensionsafkastskat		760.025	2.121.136	760.025	2.121.210
Udbetalte ydelser		-780.265	-637.437	-780.265	-637.437
Pensionsydelse f.e.r., i alt		-780.265	-637.437	-780.265	-637.437
Ændring i pensionshensættelser f.e.r.		-1.203.481	-1.378.307	-1.203.481	-1.378.307
Ændring i fortjenstmargen		0	0	0	0
Ændring i overskudskapital		0	0	0	0
Administrationsomkostninger		-23.374	-17.005	-23.374	-17.079
Pensionsmæssige driftsomkostninger f.e.r., i alt		-23.374	-17.005	-23.374	-17.079
Overført investeringsafkast		-67.404	-101.090	-67.404	-101.090
PENSIONSTEKNISK RESULTAT		10.960	1.273.665	10.960	1.273.665
Egenkapitalens investeringsafkast		76.409	122.035	76.409	122.035
RESULTAT FØR SKAT		87.369	1.395.700	87.369	1.395.700
Pensionsafkastskat for egenkapital		-9.005	-20.945	-9.005	-20.945
Skat		0	0	0	0
PERIODENS RESULTAT		78.364	1.374.755	78.364	1.374.755
Anden totalindkomst		0	0	0	0
PERIODENS TOTALINDKOMST		78.364	1.374.755	78.364	1.374.755

Periodens resultat overføres til egenkapitalen.

Balance – Aktiver

Alle beløb i tusind kr.	Note	Pensionskassen		Koncernen	
		30.06.2016	31.12.2015	30.06.2016	31.12.2015
Driftsmidler		2.418	1.964	2.454	2.029
MATERIELLE AKTIVER, I ALT		2.418	1.964	2.454	2.029
Investeringsobjekter		87.358	90.363	260.046	309.835
Kapitalandele i tilknyttede virksomheder		185.119	276.100	-	-
Udlån til tilknyttede virksomheder		35.100	13.100	-	-
Kapitalandele i associerede virksomheder		48.659	58.525	48.659	58.526
Investeringer i tilknyttede og associerede virksomheder, i alt		268.878	347.725	48.659	58.526
Kapitalandele		577.197	670.878	2.528.616	3.068.443
Investeringsforeningsandele		3.345.316	4.090.080	1.148.810	1.361.998
Obligationer		3.437.301	3.921.626	3.630.703	4.176.591
Indlån i kreditinstitutter		37.584	392.911	41.680	437.123
Afledte finansielle instrumenter		76.806	5.326	117.549	88.379
Andre finansielle investeringsaktiver, i alt		7.474.204	9.080.821	7.467.358	9.132.534
INVESTERINGSAKTIVER, I ALT		7.830.440	9.518.909	7.776.063	9.500.895
INVESTERINGSAKTIVER TILKNYTTET MARKEDSRENTEPRODUKTER		51.200.066	47.546.430	51.200.066	47.546.430
Tilgodehavender i forbindelse med direkte pensionsforretninger hos pensionstagere		7.065	7.465	7.065	7.465
Andre tilgodehavender		7.210	18.196	11.406	20.347
TILGODEHAVENDER, I ALT		14.274	25.661	18.471	27.812
Udskudt pensionsafkastskat		317.140	317.140	317.140	317.140
Likvide beholdninger		160.724	175.823	160.976	176.075
ANDRE AKTIVER, I ALT		477.864	492.963	478.116	493.215
Tilgodehavende renter		166.558	103.443	229.633	132.465
Andre periodeafgrænsningsposter		80.826	70.739	333.145	156.772
PERIODEAFGRÆNSNINGSPOSTER, I ALT		247.384	174.182	562.778	289.237
AKTIVER, I ALT		59.772.446	57.760.107	60.037.948	57.859.617

Balance – Passiver

Alle beløb i tusind kr.	Note	Pensionskassen		Koncernen	
		30.06.2016	31.12.2015	30.06.2016	31.12.2015
Sikkerhedsfond		118.986	118.986	118.986	118.986
Overført resultat	2	3.452.988	3.374.631	3.452.988	3.374.631
EGENKAPITAL		3.571.974	3.493.617	3.571.974	3.493.617
Minoritetsinteresse		-	-	1.044	1.044
EGENKAPITAL, I ALT	3	3.571.974	3.493.617	3.573.017	3.494.661
Pensionshensættelser	4	51.463.057	50.259.576	51.463.057	50.260.108
Fortjenstmargen på pensionshensættelser og investeringskontrakter		0	0	0	0
HENSÆTTELSE TIL PENSIONSÅFTALER OG INVESTERINGSKONTRAKTER, I ALT		51.463.057	50.259.576	51.463.057	50.259.576
Gæld vedrørende afledte finansielle instrumenter		358.271	257.106	358.271	257.106
Gæld til kreditinstitutter		4.065.882	3.151.830	4.065.882	3.151.830
Skyldig pensionsafkastskat		136.882	532.369	136.882	532.369
Anden gæld		150.093	51.301	414.551	149.767
GÆLD, I ALT		4.711.128	3.992.607	4.975.585	4.091.072
PERIODEAFGRÆNSNINGSPOSTER		26.287	14.308	26.287	14.308
PASSIVER, I ALT		59.772.446	57.760.107	60.037.948	57.859.617
Anvendt regnskabspraksis	1				

Kapitalforhold

Egenkapital pr. 1. januar		3.493.617	2.498.669	3.493.617	2.498.669
Overført af årets resultat		78.364	994.968	78.364	994.968
Ejenkapital, i alt		3.571.981	3.493.637	3.571.981	3.493.637
Udlodning af pensionistbonus		-7	-19	-7	-19
Egenkapital		3.571.974	3.493.617	3.571.974	3.493.617
Minoritetsinteresse		-	-	1.044	1.044
Egenkapital, i alt		3.571.974	3.493.617	3.573.018	3.494.661
Skatteaktiver i likvidationssituation		-13.228	-13.228	-13.228	-13.228
Basiskapital, i alt	3	3.558.746	3.480.389	3.559.790	3.481.433

Noter

Note 1

Anvendt regnskabspraksis

Koncernens og pensionskassens årsregnskab er aflagt i overensstemmelse med Lov om finansiel virksomhed samt Finanstilsynets bekendtgørelse om finansielle rapporter for forsikringselskaber og tværgående pensionskasser.

Regnskabspraksis er uændret i forhold til sidste år, dog er den nye regnskabsbekendtgørelse vedr. opgørelse af hensættelserne anvendt pr. 1. januar 2016.

I resultatet, balancen og noter kan afrundinger medføre, at summer ikke kan afstemmes.

Væsentlige regnskabsmæssige skøn

Overgangen til markedsrente har medført færre omkostninger til administration af ordningen, mens fokus på investeringsområdet er øget, hvorved investeringsomkostningernes andel af de samlede omkostninger er øget.

Benchmark for levetid samt forudsætninger om omkostninger

Pensionskassen anvender det af Finanstilsynet i 2015 opdaterede benchmark for forudsætninger om levetid. Hertil kommer ændringer i forudsætninger om omkostninger.

Dagsværdi af ejendomme

Dagsværdi af ejendomme er opgjort på grundlag af forventede driftsafkast på den enkelte ejendom samt et tilknyttet forrentningskrav baseret på markedsforholdene. Ejendomme, der er sat til salg, er vurderet til forventet salgsværdi.

Unoterede aktiver

Dagsværdien af unoterede finansielle investeringsaktiver fastlægges ved hjælp af værdiansættelsesmetoder, der har til formål at fastlægge den transaktionspris, som ville fremkomme i en handel på måletidspunktet imellem uafhængige parter.

Pensionshensættelser

Opgørelse af pensionshensættelserne foretages på grundlag af aktuarmæssige forudsætninger om risiko- og omkostningsforløb, samt ved anvendelse af den af EIOPA offentliggjorte rentekurve, jf. regnskabsbekendtgørelsen.

Pædagogernes Pensionskasse har i mindre omfang ugaranterede ordninger på gennemsnitsrente. Præsentationen i regnskabet af hensættelser på disse ordninger på forsikringsklasse I vises med garanterede ydelser, uagtet at disse er ugaranterede.

Principper for fordeling af overskud

Bonus vedrørende rente, risiko og administration gives forlods til medlemmerne i henhold til de bonussatser, der anmeldes til Finanstilsynet forud for eller i løbet af året. For markedsrenteordninger opgøres og fordeles årets afkast efter fradrag af investeringsomkostninger. Årets regnskabsmæssige resultat fordeles derefter mellem medlemmerne og egenkapitalen i overensstemmelse med kontributionsprincippet og efter regler anmeldt til Finanstilsynet. Efter de anmeldte regler tilfalder 20 pct. af risikoresultatet egenkapitalen, mens administrationsresultatet fuldt ud tilfalder egenkapitalen. Herudover tildeles egenkapitalen en andel af renteresultatet svarende til 5 pct. af forsikringsklasse I's forholdsmæssige andel af egenkapitalen. Hvis egenkapitalen på grund af et utilstrækkeligt realiseret resultat ikke opnår den tilsigtede forrentning, overføres det resterende forrentningskrav til de følgende år og kan overføres til egenkapitalen, når et positivt realiseret resultat giver mulighed herfor.

Koncernforhold og konsolideringspraksis

Koncernregnskab omfatter Pensionskassen for Børne- og Ungdomspædagoger (moderselskab), det 100 pct. ejede ejendomsaktieselskaber PBU Bolig A/S, de 100 pct. ejede ejendomsudviklingsselskaber Ejendomsudvikling Flintholm Have P/S og PBU Ejendomsudvikling ApS, det 90 pct. ejede ejendomsudviklingsselskab Bygmester Have ApS, det 100 pct. ejede Livsforsikrings-selskabet A/S (solvent likvideret oktober 2015), samt investeringsforeninger og afdelinger heraf, der er under pensionskassens kontrol: Professionelle Foreninger Institutionel investor Asiatiske Emerging Market, Institutionel investor Europæiske aktier 1, Institutionel investor Europæiske aktier 2, Institutionel investor Europæiske small cap aktier, Institutionel investor Fund of fund (udgået december 2015), Institutionel investor Globale aktier, Institutionel investor US SMID CAP, Institutionel investor US SMID CAP II, Institutionel investor Globale indeksobligationer, Institutionel investor Globale Aktier JPM, Institutionel investor Globale Stabile Fokus Aktier, Institutionel investor Tyske Ejendomsaktier, Institutionel investor Emerging Market debt og Institutionel investor Latinamerikanske aktier, der alle administreres af Nykredit Portefølje Administration A/S. Koncernregnskabet er udarbejdet på grundlag af reviderede regnskaber for de virksomheder, der indgår i konsolideringen. Konsolideringen er foretaget ved sammenlægning af ensartede regnskabsposter og ved eliminerings af koncernmellemværender samt af koncerninterne indtægter og udgifter. Der er foretaget udligning af den bogførte værdi af kapitalandelen for de dattervirksomheder, der indgår i konsolideringen, med andelen i dattervirksomhedernes egenkapital. Koncerninterne transaktioner er foretaget på et skriftligt grundlag og afregnes på markedsvilkår eller på omkostningsdækkende basis. Nyerhvervede eller nystiftede virksomheder indregnes i koncernregnskabet fra anskaffelsestidspunktet eller fra det tidspunkt, der opnås bestemmende indflydelse. Solgte eller afviklede virksomheder indregnes i den konsoliderede resultatopgørelse frem til afståelsestidspunktet. Sammenligningstal korrigeres ikke for nyerhvervede, solgte eller afviklede virksomheder.

Generelt om indregning og måling

Aktiver indregnes i balancen, når det er sandsynligt, at fremtidige økonomiske fordele vil tilflyde selskabet, og aktivets værdi kan måles pålideligt.

Forpligtelser indregnes i balancen, når selskabet som følge af en tidligere begivenhed har en retlig eller faktisk forpligtelse, og det er sandsynligt, at fremtidige økonomiske fordele vil fragå selskabet, og forpligtelsens værdi kan måles pålideligt.

Køb og salg af finansielle instrumenter indregnes på afviklingsdagen, og indregningen ophører, når retten til at modtage/afgive pengestrømme fra det finansielle aktiv og passiv er udløbet, eller hvis det er overdraget. Købs- eller salgstransaktioner, som på balancedagen endnu ikke er afviklet, indgår i resultatopgørelsen med deres avance eller tab.

Ved første indregning måles aktiver og forpligtelser til dagsværdi. Måling efter første indregning sker som beskrevet for hver enkelt regnskabspost nedenfor. Ved indregning og måling tages hensyn til forudsigelige risici og tab, der fremkommer, inden årsrapporten aflægges, og som be- eller afkræfter forhold, der eksisterede på balancedagen.

I resultatopgørelsen indregnes indtægter i takt med, at de indtjenes, mens omkostninger indregnes med de beløb, der vedrører regnskabsåret. Værdireguleringer af finansielle aktiver og forpligtelser indregnes i resultatopgørelsen som finansielle indtægter eller finansielle omkostninger.

Resultatopgørelse

Indtægter og udgifter periodiseres pr. balancedagen efter almindeligt anerkendte principper. Gevinster og tab samt værdireguleringer indregnes i resultatopgørelsen, uanset om de er realiserede eller urealiserede.

Valutakursregulering. Transaktioner i årets løb omregnes til transaktionsdagens valutakurs. Såvel realiserede som urealiserede valutakursgevinster og -kursstab medtages i resultatopgørelsen under posten Kursregulering.

Administrationsomkostninger består af et administrationshonorar i henhold til administrationsaftalen med Forca A/S samt direkte afholdte omkostninger, der ikke er omfattet af aftalerne. Fordelingen af indirekte afholdte omkostninger er sket ud fra et skønnet forbrug af omkostninger vedrørende henholdsvis pensions- og investeringsvirksomhed.

I *pensionsafkastskat* ("PAL-skat") indgår den pensionsafkastskat, der påhviler det pensionsafkastskattepligtige afkast, der indgår i resultatopgørelsen, uanset om pensionsafkastskatten er aktuel eller først skal betales i senere perioder.

Det *pensionstekniske resultat* er fratrukket overført formueafkast, der udgør egenkapitalens andel af formueafkast med fradrag af pensionsafkastskat.

I *pensionsafkastskat for egenkapitalen* indgår den pensionsafkastskat, der påhviler egenkapitalens andel af det pensionsafkastskattepligtige afkast.

Balance

Ejendomme måles til en beregnet dagsværdi efter afkastmetoden i henhold til Finanstilsynets vejledning. Dagsværdien opgøres på grundlag af den enkelte ejendoms forventede driftsafkast efter markedsforholdene og et til ejendommen knyttet forrentningskrav. Såfremt driftsafkastet efter markedsforholdene ikke umiddelbart kan opnås, er der ved værdiansættelsen taget højde herfor.

Da Pædagogernes Pensionskasses domicilejendom udgør en ubetydelig andel (under 20 pct.) af en større investeringsejendom, behandles den samlede ejendom inklusiv domicilejendommen som en investeringsejendom.

Investeringsejendomme, som er sat til salg, måles til en forventet salgspris. Hvis ejendommen sælges som udstykkede ejerlejligheder, reguleres den forventede salgspris med et fradrag svarende til usikkerheden på grund af den tidsmæssige forskydning i salget af lejlighederne.

Ejendomme under opførelse indregnes til en værdi, der svarer til de afholdte opførelsesudgifter.

Kapitalandele i tilknyttede virksomheder måles til indre værdi. Da investeringsforeninger og afdelinger heraf, der er under pensionskassens kontrol, i al væsentlighed vedrører investeringsaktiver tilknyttet unit-linked kontrakter, indgår de som investeringsforeningsandele i pensionskassens regnskab. Kapitalandele i associerede virksomheder måles til indre værdi tillagt værdien af eventuel goodwill modsvarende forskellen mellem kostprisen og indre værdi. Værdien af goodwill vurderes ved hver regnskabsafslutning i pensionskassen.

Finansielle investeringsaktiver, der består af aktier, obligationer og investeringsforeningsandele, måles til dagsværdi. Køb og salg af finansielle investeringsaktiver indregnes på afregningsdatoen. Dagsværdien af børsnoterede finansielle investeringsaktiver fastsættes ud fra lukkekursen på balancedagen eller, hvis en sådan ikke foreligger, en anden offentliggjort kurs, der må antages bedst at svare hertil. Dagsværdien af udtrukne børsnoterede obligationer opgøres som nutidsværdi af obligationerne. Dagsværdien af unoterede finansielle investeringsaktiver fastlægges ved hjælp af værdiansættelsesmetoder, der har til formål at fastlægge den transaktionspris, som ville fremkomme i en handel på måletidspunktet imellem uafhængige parter.

Afledte finansielle instrumenter måles til dagsværdi.

Værdipapirer, der er solgt som led i *salgs- og tilbagekøbsforretninger*, beholdes i balancen under den respektive hovedpost (typisk obligationer), det modtagne beløb indregnes og forrentes som gæld til modparten. Værdipapirer erhvervet som led i *salgs- og tilbagekøbsforretninger* optages som tilgodehavender hos modparten, og afkastet indregnes under renter.

Investeringsaktiver tilknyttet unit-linked pensioner optages til markedsværdi på balancedagen.

Øvrige poster i aktiverne optages til pålydende værdi med fradrag af nedskrivning for forventede tab eller til kostpris minus akkumulerede af- og nedskrivninger.

Valutakursregulering: Aktiver og passiver i fremmed valuta omregnes til danske kroner efter balancedagens valutakurs.

Pensionshensættelserne opgøres til dagsværdien, som fastsættes ud fra kapitalværdien af de forventede fremtidige pensionsydelse med fradrag af de fremtidige bidrag. De forventede fremtidige ind- og udbetalinger er bestemt ud fra forventningerne til den fremtidige dødelighed, invaliditet og omkostninger. Ved opgørelse af kapitalværdien er de forventede fremtidige ind- og udbetalinger diskonteret med den af EIOPA opgjorte rentekurve. I hensættelserne indgår tillige tilskrevet bonus, som er anvendt til forøgelse af dækningerne. Bonuspotentiale på hvilende pensioner beregnes som medlemmets hensættelse med fradrag af garanterede ydelser, bonuspotentiale på fremtidige bidrag og nutidsværdien af det forventede fremtidige overskud.

Risikomargin er opgjort i henhold til regnskabsbekendtgørelsen. Risikomargin er et tillæg, som afspejler den usikkerhed, der er, når man skal fastlægge værdien af forpligtelserne, da ydelsernes størrelse og/eller forfaldstidspunkt ikke kendes med sikkerhed.

Fastsættelsen af dødeligheds- og invalideforudsætninger er skønnet ud fra en analyse af de konstaterede forhold. Parametrene vedrørende dødelighed er for ikke-invalide fastsat i forhold til Finanstilsynets benchmark for levetid og med indregning af forventet levetidsforbedring. For invalide er der fastsat en særskilt dødelighed. Øvrige parametre er fastsat uændret i forhold til tidligere, da der ikke er fundet ændringer i pensionskassens forhold, der kan begrunde en ændring. Omkostningsforudsætningerne er skønnet ud fra pensionskassens nuværende omkostningsforhold. Der er således ikke indregnet forventede fremtidige forbedringer af omkostningsniveauet i pensionskassen. Fastsættelse af hvile- og udtrædelsessandsynligheder er skønnet ud fra

pensionskassens nuværende forhold. Ved skønnet af IBNR- og RBNS-hensættelserne er alle anmeldte skader vurderet og målt ud fra historisk erfaring, ligesom alle ikke-anmeldte skader er skønnet ud fra historisk erfaring.

Kollektivt bonuspotentiale indeholder forpligtelser til at yde bonus ud over de bonusbeløb, der er tilført de pensionsmæssige hensættelser. Kollektivt bonuspotentiale opdeles på risiko- og rentegrupper. Under kollektivt bonuspotentiale indgår gruppelevsbonuskonto, som alene kan anvendes til gruppelevsforikring.

Hensættelser for unit-linked kontrakter opgøres som markedsværdien af de tilknyttede investeringsaktiver på balancedagen med fradrag af nutidsværdien af det forventede fremtidige administrationsresultat (kapitaliseret administrationsoverskud).

Øvrige poster i passiverne måles til amortiseret kostpris, der sædvanligvis modsvarer nominal værdi.

Alle beløb i tusind kr.	Pensionskassen		Koncernen	
	30.06.2016	31.12.2015	30.06.2016	31.12.2015
Note 2				
Overført resultat				
Overført resultat pr. 1. januar	3.374.631	2.379.683	3.374.631	2.379.683
Overført af årets resultat	78.364	994.967	78.364	996.011
Udlodning af pensionistbonus	-7	-19	-7	-19
Overført resultat, i alt	3.452.988	3.374.631	3.452.988	3.375.675
Note 3				
Kapitalkrav og basiskapital				
Basiskapital:				
Egenkapital	3.571.974	3.493.617	3.573.017	3.494.661
Skatteaktiver i likvidationssituation	-13.228	-13.228	-13.228	-13.228
Basiskapital, i alt	3.558.746	3.480.389	3.559.790	3.481.433
Kapitalkrav	1.019.742	1.202.720	1.019.742	1.202.720
Overskydende basiskapital	2.539.004	2.277.669	2.540.048	2.278.713

Egenkapitalens skyggekonto

Saldo pr. 1. januar	848.503	3.146.271
Nedskrivning af skyggekonti, overgang til markedsrente	187.675	-
Egenkapitalens andel af valgbonus og pensionistbonus n	-448.772	-996.856
Ændring af risikomargen betalt af EK	-54.726	
Forrentning af primo saldo på skyggekonto	26.586	27.544
Beregnet forrentning af egenkapitalen iht. kontribution	79.719	92.813
Nedskrivning af skyggekonto	-402.177	-426.302
Overført fra resultatopgørelsen	-78.364	-994.967
Saldo pr. 30. juni	158.446	848.503

Fordeling af skyggekonto efter kontributionsgrupper for de forsikringsbestande, der er omfattet af kontributionsprincippet (§111)

Rentegruppe afdeling A	0	623.792
Rentegruppe afdeling B	0	224.710
Rentegruppe afdeling D	158.446	0
Risikogrupper, samlet	0	0
Omkostningsgrupper, samlet	0	0
Saldo pr. 30. juni	158.446	848.503

Med udgangspunkt i den anvendte regnskabspraksis for opgørelse af hensættelse og de aktuelle markedsforhold forventes, at skyggekontoen vil kunne tilføres egenkapitalen.

Alle beløb i tusind kr.

	Pensionskassen		Koncernen	
	30.06.2016	31.12.2015	30.06.2016	31.12.2015
Note 4				
Hensættelse til gennemsnitsrenteprodukter				
Pensionshensættelser pr. 1. januar	5.585.128	12.126.016	5.585.128	12.126.016
Kollektiv bonuspotentiale	-1.420.019	-1.152.819	-1.420.019	-1.152.819
Akkumuleret værdiregulering pr. 1. januar	-729.716	-2.908.213	-729.716	-2.908.213
Risikomargen pr. 1. januar	-132.209	0	-132.209	0
Retrospektive hensættelser pr. 1. januar	3.303.185	8.064.986	3.303.185	8.064.986
Primokorrektion	0	50.140	0	50.140
Bruttobidrag	140.066	401.149	140.066	401.149
Rentetilskrivning	14.733	86.112	14.732	86.112
Pensionsydelse	-203.632	-409.779	-203.632	-409.779
Omkostningstillæg efter tilskrivning af omkostningsbonus	-1.885	-5.847	-1.884	-5.847
Risikogevinst efter tilskrivning af risikobonus	-5.428	-206.545	-5.428	-206.546
Reserveflyt: Overgang til markedsrente	75	-1.930	75	-1.930
Reserveflyt: Transformation 1.1.2016	-1.379.429	-5.604.930	-1.379.429	-5.604.930
Reserveflyt: Pensionering pensionspakken	-1	209	-1	209
Reserveflyt: Pensionering regulativ 1-6	0	2.391	0	2.391
Reserveflyt: Ved bidragsfritagelse	13.790	11.449	13.790	11.449
Transformationsbonus 1.1.2016 (efter PAL)	300.337	900.931	300.336	900.931
Overgangsbonus (efter PAL)	-5	58	-5	58
Transformationsstyrkelse 1.1.2015	147.404	43	147.403	43
Andet	2.273	13.774	2.273	13.774
Retrospektive hensættelser pr. 30. juni	2.331.483	3.302.211	2.331.483	3.302.211
Kollektivt bonuspotentiale pr. 30. juni	1.358.059	1.420.019	1.358.059	1.420.019
Akkumuleret værdiregulering pr. 30. juni	171.384	729.716	171.384	729.716
Overført fra erstatningshensættelser	0	975	0	975
Risikomargen	46.505	132.209	46.505	132.209
Hensættelse til gennemsnitsrenteprodukter, i alt	3.907.430	5.585.128	3.907.430	5.585.128
Anvendt individuelle bonuspotentiale	42.314	30.979	42.314	30.979
Kollektivt bonuspotentiale kan specificeres således:				
Afdeling D (rentegruppe)	0	69.553	0	69.553
Omkostningsgrupper	0	1	0	1
Risikogrupper	1.358.059	1.350.465	1.358.059	1.350.465
Kollektivt bonuspotentiale, i alt	1.358.059	1.420.019	1.358.059	1.420.019
Bonusgraden for afdeling D (rentegruppe) udgør	-	3,5%	-	3,5%
Hensættelser til markedsrenteprodukter				
Pensionshensættelser pr. 1. januar	44.674.449	36.198.874	44.674.449	36.198.874
Akkumuleret værdiregulering pr. 1. januar	0	35.889	0	35.889
Retrospektive hensættelser pr. 1. januar	44.674.449	36.234.763	44.674.449	36.234.763
Primokorrektion	0	11.847	0	11.847
Bruttobidrag	1.185.393	2.177.115	1.185.393	2.177.115
Rentetilskrivning	609.555	1.174.443	609.555	1.174.443
Pensionsydelse	-576.633	-976.424	-576.633	-976.424
Omkostningstillæg efter tilskrivning af omkostningsbonus	-18.765	-49.743	-18.765	-49.743
Risikogevinst efter tilskrivning af risikobonus	-5.040	-22.949	-5.040	-22.949
Reserveflyt: Transformation 1.1.2016	1.379.429	5.604.930	1.379.429	5.604.930
Reserveflyt: Overgang til markedsrente	-75	1.930	-75	1.930
Reserveflyt: Pensionering pensionspakken	1	-209	1	-209
Reserveflyt: Pensionering regulativ 1-6	0	-2.391	0	-2.391
Reserveflyt: Ved bidragsfritagelse	-13.790	-11.449	-13.790	-11.449
Transformationsbonus 1.1.2016	312.721	271.083	312.721	271.083
Kompensation (og afskrivning af skyldig beløb) ved pensionering regulativ 1-6	152	325	152	325
Overført til risikokonto	11.130	0	11.130	0
Andet	-2.898	14.638	-2.898	14.638
Retrospektive hensættelser pr. 30. juni	47.555.628	44.427.910	47.555.628	44.427.910
Overført fra risikofond og erstatningshensættelser	-	246.538	-	246.538
Akkumuleret værdiregulering pr. 30. juni	0	0	0	0
Hensættelser til markedsrenteprodukter, i alt	47.555.628	44.674.449	47.555.628	44.674.449

Pensionskassen for Børne- og Ungdomspædagoger

Østerfælled Torv 3, 2100 København Ø • Tlf. 35 27 28 00 • E-mail pbu@pbu.dk • CVR-nr. 17 34 04 84